SINT-GILLIS-WAAS AQUAFINPROJECT 22.678 AFKOPPELEN DORPSBEEK

2017F48

NOTA

Programma van Maatregelen

Jonathan JACOPS

Pieter LALOO

Ghent Archaeological Team bvba
Dorpsstraat 73
8450 Bredene

Project:
Sint-Gillis-Waas Aquafinproject 22.678 afkoppelen Dorpsbeek

Opdrachtgever:
Aquafin nv
Dijkstraat 8
2630 Aartselaar
BTW BE0440 691 388

Uitvoerder:
GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bvba (GATE)
Jonathan JACOPS, PIETER LALOO en Joris SERGANT

© 2017 - GHENT ARCHAOLOGICAL TEAM bvba
Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt worden onder enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie, zonder toestemming van Ghent Archaeological Team bvba.

INHOUD

Inleiding 3
Het Programma van Maatregelen 4
1. Gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen 4
1.1 De afwezigheid van een archeologische site 4
1.2 De impactbepaling 4
1.3 Bepaling van maatregelen 6
Bibliografie 7
Bijlage 8

Inleiding

Aquafin n.v. plant in Sint-Gillis-Waas (prov. Oost-Vlaanderen), als aanvulling op een reeds toegekende stedenbouwkundige vergunning, een aantal bodemingrepen die gepaard gaan met het afkoppelen van de Dorpsbeek en het finaliseren van het regenwater-afvoer(RWA)-stelsel. De omvang van de bodemingrepen overschrijden de minimumwaarden opgesteld door Onroerend Erfgoed en het projectgebied bevindt zich niet in een vastgestelde archeologische zone, een beschermde archeologische site of binnen gebieden waar geen archeologische erfgoed meer te verwachten valt.

GATE werd in het kader van een raamovereenkomst aangesteld om de archeologienota op te maken. Gezien een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem onmogelijk is omwille van de aard van de geplande werkzaamheden werd een archeologienota opgesteld op basis van een bureauonderzoek waarbij in het programma van maatregelen werd geargumenteerd om een uitgesteld vooronderzoek zonder en indien nodig met ingreep in de bodem uit te voeren.

Onderhavige tekst behelst de resultaten van het uitgesteld vooronderzoek, het landschappelijk booronderzoek, en vormt de basis voor het programma van maatregelen. Hierin wordt een advies naar vrijgave van het projectgebied toe geformuleerd.

Het Programma van Maatregelen

1. Gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen

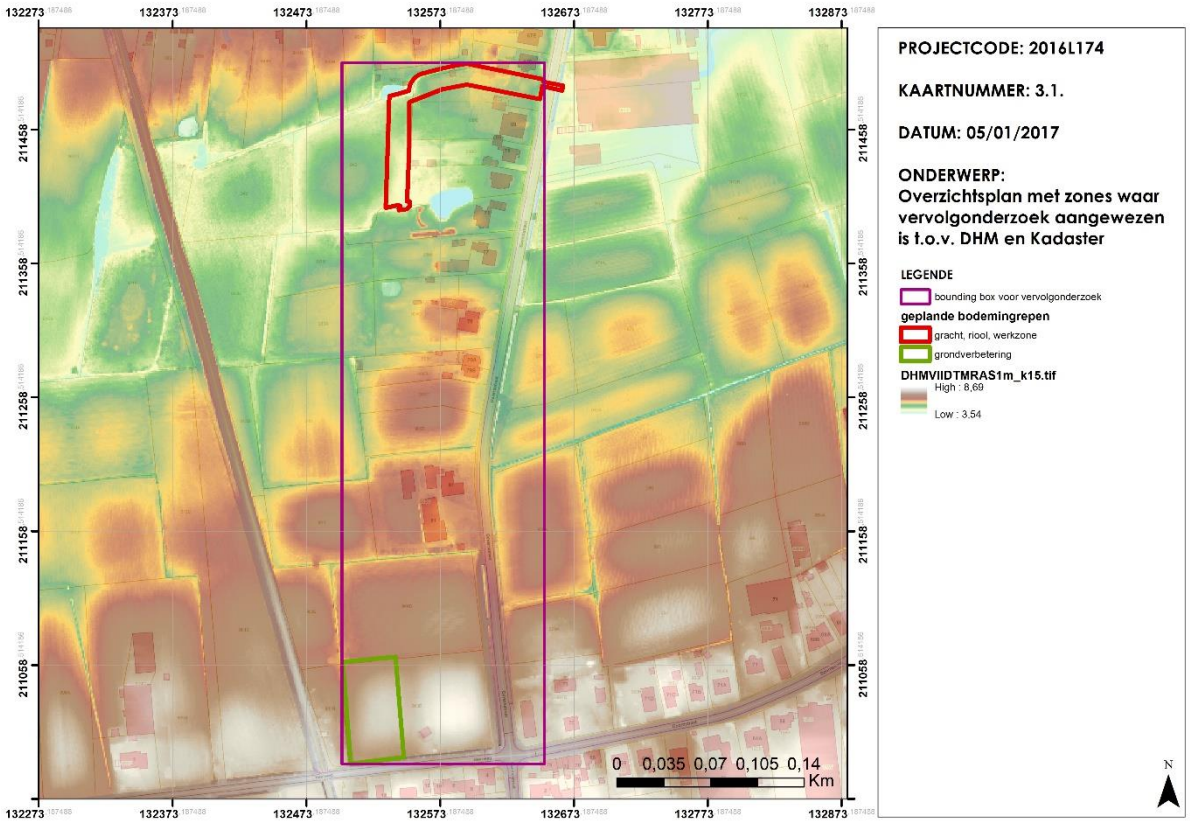
Op basis van deel 2, het verslag van resultaten, wordt in onderhavige tekst geargumenteerd dat het onderzoeksgebied voldoende is onderzocht. Er wordt dus een advies naar vrijgave toe geformuleerd zonder bijkomende maatregelen.

1.1 De afwezigheid van een archeologische site

Op basis van het huidig uitgevoerde onderzoek zijn er geen concrete indicaties voor de afwezigheid van een archeologische site.

1.2 De impactbepaling

In twee zones van het projectgebied, met een gezamenlijke omvang van ca. 5000m², zijn de geplande bodemingrepen van die aard en omvang dat ze potentieel aanwezige waarden, die een bijdrage zouden kunnen leveren aan onze actuele archeologische kennis, kunnen aantasten.

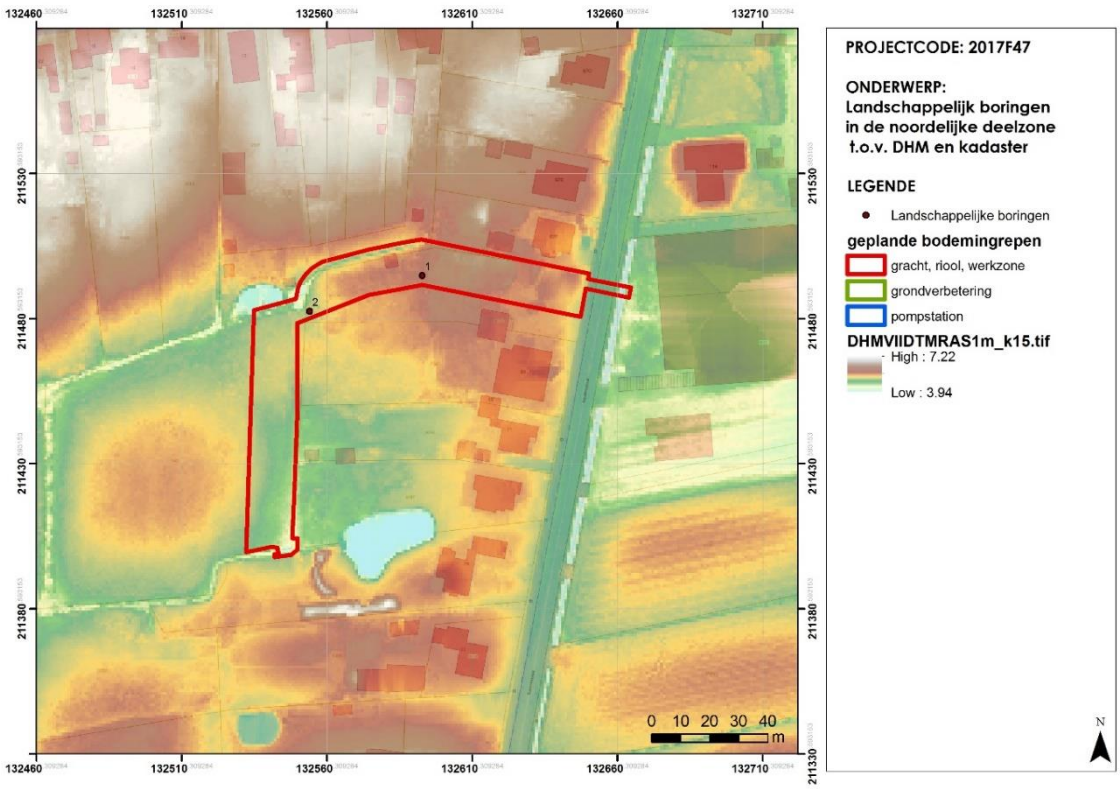

Figuur 1. Overzichtsplan met de locaties waar een vervolgonderzoek is aangewezen geprojecteerd op de Kadasterkaart en op het Digitale Hoogte Model (Geopunt/ Agiv)

Het gaat met name om twee zones waar de teelaarde wordt afgegraven, zowel voor de aanleg van een terrein voor grondverbetering (zuidelijke zone, ca. 3000m²) als voor een tijdelijke werfzone waar gepland wordt een bestaande gracht te verdiepen, zonder gebruik te maken van rijplaten (noordelijke zone, ca. 2000m² exclusief bestaande gracht). De **ingrijpdiepte blijft beperkt tot 30 cm** aangezien de terreinen na afgraving worden aangevuld met stockgrond om beschadiging aan het onderliggende substraat te vermijden.

Om de impact van de werken op het potentieel aanwezig archeologisch erfgoed na te gaan werd een landschappelijk booronderzoek uitgevoerd. Hierbij werd vastgesteld dat er archeologisch potentieel aanwezig is, met name voor de zuidelijke zone, maar dat de werken de horizont waarin deze kunnen worden waargenomen niet zullen aansnijden.

- In de zuidelijke zone werden 9 boringen uitgevoerd op een bolle akker. Aan de top werd een goed bewaarde B- horizont waargenomen en aan de lager gelegen randzone een AC- profiel. Archeologische relicten zullen inden aanwezig zichtbaar worden na het verwijderen van de teelaarde. De teelaarde varieert in dikte tussen 34 en 52 cm en de gemiddelde dikte bedraagt 45,5 cm. Echter bij slechts twee boringen in de lager gelegen rand van de akker is de teelaarde minder dan 40 cm dik. Indien de vooropgestelde ingrijpdiepte van 30cm wordt gerespecteerd betekent dit dat de potentieel waardevolle archeologische horizonten worden gevrijwaard van vernieling.
- In de noordelijk zone is de situatie verschillend. Hier werden slechts twee boringen uitgevoerd in een deel van het tracé (fig. 2). In het oost- west georiënteerde deel is een antropogeen ophogingspakket aanwezig, waarbij in het onderliggende moedermateriaal geen bodemvorming werd vastgesteld. Ter hoogte van de bebouwing aan de straat is tevens een verharding present. De ongeroerde bodem wordt dus niet aangesneden door de geplande werkzaamheden. In het noord-zuid georiënteerde deel werden geen boringen uitgevoerd (ca. 1250 m²). De landschappelijke context bezit echter een laag potentieel tot het treffen van vindplaatsen. Enerzijds omdat de oostelijke rand wordt geflankeerd door een gracht en anderzijds de positie in een lager gelegen depressie t.o.v. de brede omgeving en het perceel 942 waarop een bolle akker aanwezig is. Algemeen wordt aangenomen dat deze in de late middeleeuwen werden aangelegd in één fase en vervolgens werden onderhouden door circulair te ploegen (Van Hove 1997). Dit impliceert dat oudere sporen aan de lager gelegen rand van de akkers mogelijk geroerd zijn bij de aanleg van de akker.

Figuur 2. Noordelijke deelzone t.o.v. DHM en kadaster (Geopunt & Agiv)

1.3 Bepaling van maatregelen

Hoewel het projectgebied zich situeert in een archeologisch interessante regio dient het potentieel tot kenniswinst als laag te worden ingeschat gezien in de zuidelijke deelzone de top van de horizont waarin archeologische relicten kunnen worden herkend niet wordt vrij gelegd bij de geplande werkzaamheden. Dit geldt tevens voor het oost- west georiënteerde deel van de noordelijke zone, waar een recent ophogingspakket aanwezig is. Het noord- zuid georiënteerde deel bevindt zich op een landschappelijk ongunstige positie geflankeerd door een gracht. Op basis van deze argumenten wordt een advies naar vrijgave van het projectgebied toe geformuleerd.

Bibliografie

Literatuur:

Van Hove R. 1997.De "Klassieke" bolle akkers van het Waasland in archeologisch perspectief. In: *Berichten van de Archeologische Dienst Waasland*, nr. 3, Sint-Niklaas, 283-328.

Bijlage

Figurenlijst:

Figuur 1. Overzichtsplan met de locaties waar een vervolgonderzoek is aangewezen geprojecteerd op de Kadasterkaart en op het Digitale Hoogte Model (Geopunt/ Agiv) 4
Figuur 2. Noordelijke deelzone t.o.v. DHM en kadaster (Geopunt & Agiv) 5